
Předmluva k prvnímu českému vydání (Václav Havel) 7

Zásady 9

Předmluva k druhému vydání 11

Z předmluvy k prvnímu vydání 13

Kapitola 1

EVROPSKÁ LITERATURA 15

Kapitola 2

LATINSKÝ STŘEDOVĚK 28

§ 1. Dante a antičtí básníci 28 / § 2. Antický a moderní svět 30 / § 3. Středověk 31 /
§ 4. Latinský středověk 35 / § 5. Romania 40

Kapitola 3

LITERATURA A VZDĚLÁNÍ 47

§ 1. Svobodná umění 47 / § 2. Artes ve středověkém pojetí 50 / § 3. Gramatika 53 /
§ 4. Anglosaské a karolinské studium 56 / § 5. Školní autoři 60 / § 6. Univerzity 65 /
§ 7. Sentence a exempla 68

Kapitola 4

RÉTORIKA 73

§ 1. Hodnocení rétoriky 73 / § 2. Rétorika ve starověku 75 / § 3. Systém antické rétoriky 80 / § 4. Římská pozdní antika 83 / § 5. Jeroným 84 / § 6. Augustin 85 /
§ 7. Cassiodorus a Isidor 86 / § 8. Ars dictaminis 87 / § 9. Wibald z Corvey a Jan ze Salisbury 88 / § 10. Rétorika, malířství, hudba 89

Kapitola 5

TOPIKA 91

§ 1. Topika útěsné řeči 92 / § 2. Historická topika 94 / § 3. Hledaná skromnost 95 /
§ 4. Exordiální topika 98 / § 5. Závěrová topika 102 / § 6. Vyzývání přírody 105 /
§ 7. Svět naruby 108 / § 8. Chlapec a stařec 113 / § 9. Stařena a dívka 117

Kapitola 6

BOHYNĚ NATURA 121

§ 1. Od Ovidia ke Claudianovi 121 / § 2. Bernardus Silvestris 123 / § 3. Sodomie 128 / § 4. Alan z Lille 133 / § 5. Eros a morálka 137 / § 6. *Román o Růži* 140

Kapitola 7

METAFORIKA 144

§ 1. Metaforika plavby 144 / § 2. Personální metaforika 148 / § 3. Metaforika jídla 152 / § 4. Metaforika částí těla 155 / § 5. Metaforika divadla 156

Kapitola 8

POEZIE A RÉTORIKA 163

§ 1. Antická poetika 163 / § 2. Poezie a próza 165 / § 3. Systém středověkých stylů 166 / § 4. Soudní, politická a pochvalná řeč ve středověké poezii 172 / § 5. Topika nevýslovného 177 / § 6. Topika překonání 180 / § 7. Chvála současných 183

Kapitola 9

HRDINOVÉ A VLÁDCOVÉ 186

§ 1. Hrdinství 186 / § 2. Homérští hrdinové 189 / § 3. Vergilius 191 / § 4. Pozdní antika a středověk 193 / § 5. Chvála panovníka 195 / § 6. Zbraně a vědy 197 / § 7. Duševní urozenost 199 / § 8. Krása 200

Kapitola 10

IDEÁLNÍ KRAJINA 203

§ 1. Exotická fauna a flóra 203 / § 2. Řecká poezie 204 / § 3. Vergilius 210 / § 4. Rétorické podněty k popisování přírody 213 / § 5. Háj 214 / § 6. Líbezná místa 215 / § 7. Epická krajina 219

Kapitola 11

POEZIE A FILOSOFIE 223

§ 1. Homér a alegorie 223 / § 2. Básnictví a filosofie 227 / § 3. Filosofie v pohanské pozdní antice 229 / § 4. Filosofie a křesťanství 231

Kapitola 12

POEZIE A TEOLOGIE 234

§ 1. Dante a Giovanni del Virgilio 234 / § 2. Albertino Mussato 235 / § 3. Dantova sebeinterpretace 241 / § 4. Petrarca a Boccaccio 245

Kapitola 13

MÚZY 248

Kapitola 14

KLASIKA 267

§ 1. Literární druhy a seznamy spisovatelů 267 / § 2. „Stará“ a „moderní“ 270 / § 3. Vytváření kánonu v církvi 276 / § 4. Středověký kánon 280 / § 5. Vytváření moderního kánonu 284

Kapitola 15

MANÝRISMUS 292

- § 1. Klasika a manýrismus 292 / § 2. Rétorika a manýrismus 293 / § 3. Formální manýrismy 303 / § 4. Rekapitulace 313 / § 5. Epigram a pointovaný styl 314 / § 6. Baltasar Gracián 315

Kapitola 16

KNIHA JAKO SYMBOL 326

- § 1. Goethe o tropice 326 / § 2. Řecko 328 / § 3. Řím 332 / § 4. Bible 334 / § 5. Raný středověk 336 / § 6. Vrcholný středověk 339 / § 7. Kniha přírody 344 / § 8. Dante 351 / § 9. Shakespeare 359 / § 10. Západ a Východ 371

Kapitola 17

DANTE 378

- § 1. Dante jako klasik 378 / § 2. Dante a latinská kultura 381 / § 3. Dantova *Komedie* a literární druhy 388 / § 4. Příkladné postavy v *Komedii* 392 / § 5. Personál *Komedie* 395 / § 6. Mýtus a prorocství 402 / § 7. Dante a středověk 407

Kapitola 18

EPILOG 410

- § 1. Ohlédnutí 410 / § 2. Počátky literatur v národních jazycích 413 / § 3. Duch a forma 418 / § 4. Kontinuita 421 / § 5. Napodobování a tvorba 427

EXKURSY 433

I *Špatně pochopená antika ve středověku* 435

II *Devoční formule a pokora* 439

III *Gramaticko-rétorické umělé výrazy jako metafory* 445

IV *Žert a vážnost ve středověké literatuře* 448

1. Pozdní antika 448 / 2. Církev a smích 452 / 3. Žert a vážnost ve chvále panovníka 455 / 4. Hagiografická komika 458 / 5. Epická komika 463 / 6. Kuchyňský humor a jiná *ridicula* 466

V *Pozdněantická literární věda* 471

1. Quintilianus 471 / 2. Pozdněřímská gramatika 474 / 3. Macrobius 478

VI *Raněkřesťanská a středověká literární věda* 480

1. Jeroným 480 / 2. Cassiodorus 482 / 3. Isidor 485 / 4. Aldhelm 492 / 5. Raněkřesťanské básnictví 493 / 6. Notker Balbulus 498 / 7. Aimericus 499 / 8. Literární věda ve 12. a 13. století 500

VII *Forma existence středověkého básníka* 502

VIII *Božské nadšení básníků* 509

IX *Básnická tvorba jako zvěčnění* 511

X *Básnická tvorba jako zábava* 514

XI *Básnictví a scholastika* 515

XII *Pýcha básníka* 520

XIII *Stručnost jako ideál stylu* 522

XIV *Etymologie jako forma myšlení* 531

XV *Číselná kompozice* 538

XVI *Číselná přísloví* 547

XVII *Uvádění jména autora ve středověku* 553

XVIII *„Systém rytířských ctností“* 557

XIX *Opice jako metafora* 577

- XX Kulturní „zpoždění“ Španělska 580
XXI Bůh jako tvůrce 582
XXII Teologická teorie umění ve španělské literatuře 17. století 585
XXIII Calderónova teorie umění a artes liberales 597
XXIV Montesquieu, Ovidius a Vergilius 610
XXV Diderot a Horatius 612

- Bibliografická poznámka 627
Zkratky 629
Ediční poznámka 633
ERNST ROBERT CURTIUS (Jiří Pelán a Jiří Stromšík) 635
Jmenný rejstřík 675
Věcný rejstřík 713
Obsah 735